

მცირე წლოვანთათვის

№ II

იანვარი

1906

ტფილისი
ელექტრონის სკოლა წიგ. გამოც. ქართ. ამხანაგობისა
1906

შინაარსი:

1. ზამთარი.—შ. მღვიმელიძისა	3	5. შობა ღამე.— მარიამ დემუ- რიასი	17
2. ქურდობა.—თეოდ. კანდელი- კისა	5	6. ნარევი.— ა) გასართობი.— ბ) ერთ სადილზე ბევრი ხალ- ხი იყუ.— გ) სასწავლებელ- ში.— დ) ოფიკერი და მოსა- მსახურე	23
3. ლომი, მელია ღ მცხვარე.— ივაგი, ალ. მირიანაშვილისა	13	7. ანდაზები ღ გასართობი — შა- რადა.— გასართობი.— რეპუსი	25
4. ღორი და მგელი.—ხალხური ზღაპარი ნ. წინამძღვრიშვი- ლისა	15		

ამ წლის პირველ იანვრიდან „ნაკადული“ გამოდის
ახალის რედაქციით.

ხელის მოწერა შეიძლება:

რედაქციაში და „წერა-კითხვის. გ. საზოგადოების“ კანცელარიაში. და მ. ი. დემურის
სახლში ალექს. № 5. ქალაქს გარეთ ჩვენს აგენტებთან **ბაქოში**: ანეტა ევანიასთან
და ნ. დეკანოზიშვილთან; **ქუთაისში**: კოლხიდის საზოგადოებაში, კნ. ბარბარე
წერეთლისას და ანნა დადემშკელიანთან; **ბათუმში**: მარიამ ელიაევსთან, კნ. სოფიო
ნაკაშიძესთან და იასე რაჭველთან; **სუბუში**: კნ. ტერეზია შერვაშიძესთან და ნიკო
თავეგირიძესთან; **ახალციხეში**: სვიმონ ზეთისაგარაშვილთან; **გორში**: თამარ და
ნინო ლომაურებთან და კნ. ელენე ვრისთაევსას; **ფოთში**: იაკობ ფანცხაევსთან და კნ.
ელადიმერ სვიმონის-ძე აბაშიძესთან; **ჭიათურაში**: ირაკლი დეკანოზოვთან; **სა-
ჩხერეში**: ყარამან ჩხეიძესთან; **ერევანში**: მარიამ ფაველნიშვილთან.

„ნაკადულის“ შარშანდელი მთელი წლის
ნიმრები იყიდება ს მ მანეთად

ზ ა მ თ ა რ ი

ეთობდ გუდით ქათქათი
 ძთის მოღერებულს ველებსა;
 ძირს გატიტვლებულს ჭალა-ტეეს,
 ობლად გაწირულს ველებსა,

გულ-სულ დაკრეფილს მინდვრებსა,
 ჰატარ-ჰატარ სერებსა,
 ბეჭობებს ამძლეებულებს,
 კურდღლის ეულ-მოსადერებსა.

ათას გვარ ფრინველის მავიერ
 ცაში-ღა ვსედავთ ძერებსა;
 ძავად დაჰსსძიან ჭილ-ევავნოც
 დიდრონ კაკლები სწევრებსა.

ქორი ველარა ნადირობს,
 ვერც ძვარდენი ძვარდნობს;
 ჰაწია მინდვრის ჩიტებსე
 ველარც ალბლი ნავარდობს.

ზოგი თბილ ქვეყნად წახსულა,
 ზოგი მახლობელს ტეჰშია;

აქოთებულთა მუცელი
 სწორედ დიდს განსაცდელშია.

დათვი შეძვერალა სოროში,
 მოუკეცნია მკვიდრათა;
 მძიერის მუცლით მარტოკა
 მგელი-და დამრწის მინდვრათა.

როდესაც ქარი დაჭბერავს —
 და მწარედ დაიწუწუნებს,
 კბილთ აკაწკაწებს საბრალთ
 და „ოხერაზე“ *) წუწუნებს.

თუ სუნი კცა ზირუტევის,
 დგება ჩლიქსა და ცერებზე,
 გაჭეშის მოსაშველებლად
 სხვა მკლებსაც ძალდა სერებზე.

ტურების ოჯახობასაც
 მოუძებნიათ ხვერლები;
 ჩამძვრალან სოროს დარბაზში
 აგრეთვე ეველა მელები.

არც იმათა აქეთ საჭმელი
 ეელ-მუცლის ჩასასველები,
 მოუსვევნიათ ცხვირ-პირზე
 სამილეთ კუდი გმელები...

კარგი ხარ ზოგჯერ, სამთარო,
 მოჭკლავ მერაღს ჭია-ღუასა,
 მკელს ზირს აუკრავ, დათვს ტოტებს,
 მელას აწწავლი ჭკუსა.

ხან სულა ჭბარგავ ქვენიდამ
 ზოგიერთ მელამუასა,
 რომ აღარ ვტანებოდეს
 სხვის ოფლით ნამცხვარს ეუასა.

შ. მღვიმელი

(* ოხერა—მუცელი.

ქურდობა.

ადომ მოიპარა!..

არც ერთი სსვა სიტყვით არ გამოითქმის ეს მიხი საქციელი. უოველივე სსვა სიტყვა — უბრალო თავის გამართლება იქნებოდა ..

იმან მოიპარა, ესე იგი მიითვისა სსვა კაციის საკუთრება! — მაგრამ ეს „სსვა კაცი“ მდიდარი იყო: ჭქონდა საკუთარი მამული

სოფელში, სამ სართულიანი სახლი ქალაქში, დიდი მალაზია განაღებულ ვაჭრობით, საკუთარი ეკლი, ბანკში შენახულ ფული და .. რა გინდა სულა და გულია!.. ფულის შკაფი მალაზიაში სსვსე ჭქონდა ოქროებით, ცოლა-შვილს ფუფუნებით აცხოვრებდა და თავს გოგობიჭები დასტრიალებდნენ; ლადოკი ღარბი დედის შვილი იყო, — მამა ჯარა ჭეაგდა, — და ამ მდიდრის მალაზიაში ებარა ნოქრად.

რა დიდი დანაკლისი იქნებოდა ამისთანა შეძლებულ კაცისთვის ორიოდ ოქრო? ვის რა ვნებასა და ხარაღს მისცემდა ასე მცირე დანაკლისი?!

მართალია, მაგრამ ეს მანც ქურდობაა, რადგან იმან მალულად, დაუკითხავად მიითვისა სსვისი ფულები!.

შეტად მხედური იყო ქურდობის საგანი, საჭიროება მოითხოვდა ამას და რა ექნა, თუ ვერ მოითმინა და შესცდა? ფულის შკაფი ღია იყო, უჯრაში ოქროები ბჭევიალებდნენ,

ციცინათელასავით ანათებდნენ. შინ კი ღარიბ ნოქარს ავადმყოფი დედა უწვა. დედა მისსა და ჰატარა და-ძმას ისიც კი არ ქქტნდით, რაც აუცილებლად საჭიროა ადამიანისათვის, — ჰური არსობისა!.

როგორ არკებდა ამ დასუსტებულ ავადმყოფს ერთი ჭიქა კახური ღვინო! როგორ დაანოეიერებდა დაუძღურებულს ერთი ნაჭერი ქათმის ხორცი, რძე, კვერცხი ან უავა!.. როგორ წამოეწითლებდა უფერულ ლოყებს კარგი საჭმელ-სასმელი? როგორ გასაღისდებოდა უსაღისო დედა? ფიქრობდა ლადო, და სწორედ ამ დროს ვაჭარი მეორე ოთახში გავიდა საქმისთვის... ლადო კი მარტოვან დარჩა ღია შკაფთან: ვაჭარი აცდევინებდა რაღაც საქმისათვის.

„იქნება ღვთის განგებით მოხდა ეს ასე?!

საკმარისი იყო სული ჩავეო უვარაში, ამოვლო რამდენიმე ოქრო და მისი ოჯახი ფეხზე დადგებოდა; ავადმყოფობით და სიღირებით დაკარგული ბენიერება სულად აჭკვავდებოდა! „განა ეს ქურდობაა?! არა, ეს მხოლოდ თავისი თავის შველბა!“ იფიქრებ ლადომ და გაბედა ძნელი საქმე... ამ დროს მადანსაც დაჭკეტეს და ის გაიქცა შინისაკენ ჯიბეში ჩაჩხრია-ღებულნი ოქროებით...

ლადო ჰირველად დიდ სიხარულს გრძნობდა: „ესლბა კი მუშველბა და გაგებდნიერდით“, ფიქრობდა და კი არ მირბოდა, მიფრინაზდა შინისაკენ!..

ცოტა რომ გვიარა, საიდგანლაც სმა მემოესმა: „ქურდი! დაიჭით ქურდიო!“

ლადო მვერთა, გულმა კანკალი დაუწყო, მუსლები მოეკვეთა და ფესი კვლარ გადადგა; შუბლზე ოფლი დაანსა, თვალთ დაუბნელდა და თავში სული იტაცა!

რა იყო?! რა მოხდა?! სუ თუ გაუგეს და იჭერენ?

საღლსმა გვერდზე ჩაურბინა, ვიღამაც სული ჭკრ და კინა-ღამ გადჩესეს... ბოლოს საღლსი მემოესზა ვიღაც ბიჭს, რომ შელიც გაკავებულნი მოჭეზდა ზოლიციელს ცინებით, დაცინვით და მანსარობით.

— „მე არა, სხვა უოფილაო“, გაიფიქრა ლადომ და თავისუფლად ამოისუნთქა; გულიდან მძიმე ლოდი მოსწყდა და დამძვივებული გზას გაუდგა.

ლადომ არ შეადარა თავისი თავი იმ მაწანწალა ქურდბაცაცას, რომელიც დატაკსაც კი გამარცხავს, თუ მოასწრო, უკანასკნელ გრომს გამოჰკლევს, ჰირიდან ლუკმას გამოაცლის: ის სომ ასე არ მოქცეულა? არა, მაგრამ ამ შემთხვევამ მინც დიდ საგონებელში ჩააგდო და ძალას ატანდა თავის თავს, რომ მისი ფიქრი სხვა საგანზე გადასულიყო.

— ესლა როგორ მოვიქცე? რა ვიქვი, რომ დედა ჩემი გავესარო? ღვინო? სორცი? სილი?... მაგრამ... მე... ღარიბს, ამ ტანისამოსით რომ შევალ სავაჭროდ და სელში ოქროებს დამინახვენ, სომ უფელა ეჭვის თვალთ შემომხედავს? ვინ მისცა ღარიბს ოქროებიო, რომ იფიქრონ და სელი მტაცონ, „დაიჭით ქურდიო“?...

„ეჰ, რა სულელური ფიქრები მომდის! ვინ რა დავა აქვს? ვინა ვაჭრისათვის სულ ერთი არ არის, ვინ მისცა შეიდგელს ფული?“

ამ ფიქრში ლადო წაადგა ღვინის ძარანს, გაჩირაღდებულს დუქნებს, მაგრამ ვერ ჰბედავს დუქანში შესვლას, კანკალი მოსდის, თითქო აციებსო!.. თავის დღეში სხვისი კაპეიკი არ აუღია და ესლა ეს ამდენი სხვისი ფული სელსა სწავდა ნაკვერცხალივით!

„არა, ვერ არას ვიქვი! მინ მივალ, გულს დავიმძვივებ და მერე!..“ გადაწყვიტა ლადომ და კაეშურა მინისაკენ.

აი თავისი სახლიც.. მაგრამ, ღმერთო ჩემო, ეს რა მოსდის?! ფეხებს ძლივს მიათრევს, თითქო ბორკილი გაუერთო. უკან-უკან ეწევა რაღაც ძალა!.. ბოლოს, როგორც იყო, შეაღო კარი...

დედას შვილის დანახვაზე ღიმილი მოუვიდა...

— როგორა ხარ, დედა-ჯან?

— კარგათ, გენაცვალოს დედა, ძალიან კარგად! დედამ დასუსტებულის სმით.

— სულ გერე იმასი, „კარგად, ძალიან კარგადო“, მაგრამ მგონი მატყუებ, დედა ხეშო? კარგად კი არა, ავადა ხარ! შენ მოვლა გეჭირვება, დედა, კარგი სასმელ-საჭმელი და მაშინ მოიწები... მაგრამ ფიქრი ნუ გაქვს, უველაფერი გექნება! შე მოგარჩენ!

ლადოს თვალები გაუგანირდა, სახესე სიწითლემ გადაჭრა. დედა გაუტებრად შეცქეროდა და უურს უგდებდა იმის სანუგეშო სიტყვებს... ლადომ უცბად ხელი ჯიბისაკენ გააქანა და დედის წინ ზატარა მავიდასე ოქროები დააწყო.

— აი, დედა-ჯან, ფულები!.. სულ შენი იყოს... გაისარე! ჯერ ესა და მერე... მერე სხვა იქნება!..

— ვინ მოცცა, შვილო, ფულები?! ჯერ სომ ჯამაგირი არა გაქვს!..

აქ ლადოს მოაგონდა დედის სიტყვები, როცა ჰირველად ძალასიაში მიჰყავდა: „შენ იცი, შვილო, თუ არ შეძარცხვენ! თვალი არაზე წაგივიდეს, თუნდ ოქროებში ჩაგსვან! შენი ცუდი ქცევა წუთისოფელს გამოძასალმებსო!..“

მოაგონდა ეს სიტყვები და უცბად ენა ჩაუვარდა, სმა მიუწედა, ანთებულ თვალებზე ბინდი გადაეკრა და შიგ შიში ესატებოდა!.. დედა უსიტყვოდ შესცქეროდა, მაგრამ იმის უკმაყოფილო სახე და ჭკვიანი თვალები უველაფერს ამბობდნენ!.

სად არის ის სისარული და იმედი, ახლად გაღვიძებული ენერგია, რომელსაც ლადო მოელოდა დედისაგან?! ნაცვლად ამისა დედის დაღვრემილ სახესე ეჭვი, შიში და უნდობლობა ისატებოდა...

„ქურდი!“ შემოესმა კიდევ ლადოს უურებს.

— საიდან შესმის ეს ერე სმა?! დედაჩემი სომ არ შეძასის? არა, იმას არა უთქვამს რა!.. სმაც არ ამოუღია!.. მხოლოდ რაღაც საშინელი თვალით მიუურებს, თითქო რამე უნდა ამოიკითხოს ჩემს სახესეო!.

ლადომ ვეღარ გაუძლო დედის თვალებს, წამოხვეტა
ოქროები, ჩაიუარა ჯიბეში და კარებს ეცა.

— დედა, ესლავე მოვალ .. საჭირო საქმე მაქვს!. ამ წუთში
აქა ვარ!

მიამხსა დედას, გავარდა კარებში და ჰირ და ჰირ ვაჭრის
სახლისაკენ გასწია... ჩამოჰკრა წარი და მოუთმენლად ელოდა
კარების გაღებას. თითო წამი საუკუნედ ეჩვენებოდა; წამ და
უწუმ ჯიბეში ხელს იყოფდა, სრესდა და ვერ გაესრინა ოქროს
ფულები, რომლებიც ამძიმებდნენ, ცეცხლს უკიდებდნენ მის
ჯიბესა და ხელებს.

ლადო თითებს იტკვრევდა და თავში უხანგარიშო ფიქრები
უტრიალებდა: ერთი ფიქრი დედისაკენ გაურბოდა, მეორე—
ვაჭრისაკენ, მესამე—პოლიციელისა და საღისისაკენ.

ამასობაში მოესმა ფეხის სმა, კარები გაიღო და წინ ვა-
ჭრის მოსამსახურე გოგო შეუფთა.

— ბატონის ნახვა მინდა, თებრო... ძალიან საჭირო საქმე
მაქვს! სომ შინ არის?

ქოშინებდა ლადო და იწევდა კარებში, სადაც ჩამდგარიყო
გოგო და არ ეცლებოდა.

— ესლა არ შეიძლება ბატონის ნახვა... არავის იღებს:
საქმეშია გართული და ცოლ-შვილსაც არ იკარებს სიანლოვეს.
მიუგო გოგომ.

- არ შეიძლება თუ ესლავე არ ვნახე! ძალიან საჩქარო
საქმეა... ორი სიტუვა მაქვს სათქმელი...

ლადო, როგორც ძალსასი, ჭკვიანი, ჰატიოსანი და ენა მეტ-
ვეელი ბიჭი, ვეელას უყვარდა. გოგომ სათრით ვეღარ დი-
თხოვა და უთხრა:— დაიცა მაშ, ვკითხავ, და თუ მიგიღო, სომ
კარგი, თუ არა და მე რა ვქნა!

გოგო წავიდა, ლადო კარებში ჩადვა და ფიქრობდა: რა
ნამუსით შესვედროდა ვაჭარს? რა უნდა ეთქვა! როგორ გაეძა-
რთლებინა თავი?

ზრ ვასულა ხუთი წამი, რომ იმისი ფიქრებია დაარღვია
გოგოს სძამ:

— მოდი, ლადო, ბატონი გიბრძანებს.

ლადო ფუთიანხვით შევარდა ვაჭრის ოთახში.

— ამაჲვი? რამ მიგიუვანა ამ დროს?! სომ მშვიდობაა?

— ქურდობა მოსდა, ბატონო, და უნდა გაგაგებინო..

— როგორ თუ ქურდობა?! ვინ გაქურდეს? მე სომ არა?!

— სწორედ თქვენ... და... ქურდიც აქ არის...

შემინებული ვაჭარი წამოსტა და თვალებს აქეთ იქითაფუთებდა.

— აბა სადა? ვინ არის ქურდი?

— მე.. მე ვარ ქურდი და გთხოვ მანატო!. ძლივს წა-

იდუღუნა ლადომ, და, —

როგორც დამხამავემ,
თავი ჩაღუნა.

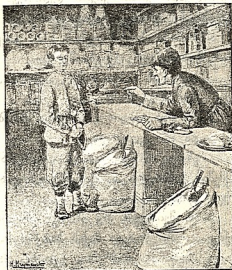
ვაჭარი შეკრთა,
უკან დაინია და ჰირ-
ღია შესცქეროდა თა-
ვის ნოქარს.

ლადომ ხელის
კანკალით ამოიღო
ჯიბიდან ოქროები და
დააწყო მაგიდასუ.
ამის შემდეგ ლადო
წელში გაიმართა,
თითქო მძიმე ტვირთი
მოესწნა სურვიდანო;

თავისუფლად ამოიხუნთქა და გაბედულად დაიწყო ლაპარაკი.

— მიიღეთ თქვენი ფული, რომელიც თქვენი შკაფის უჯ-
რიდან ამოვიღე... ხემის უკუნურობით!..

ვაჭარი ხელ გაშვერილი, თვალებ დაჭექტილი, ჰირღია
შეჭურებდა ლადოს და აკვირვებდა იმისი გაბედულობა და ჰა-

ტიოსნება... „ზატოსნება“-მეთქი, ვამბობ, იმიტომ, რომ აბა რომელი ქურდი დაუბრუნებდა თავის სელით ნაქურდალს? ვინ ატანდა ლადოს ძლას, რომ ასე მოქცეულიყო? რას გაიგებდა მილიონის ზატრონი ამ დანაკლისს? რა შეეკვობა სღვას ორიოდუ კოვსი წუხლი რომ მოაკლო?

— რამ გავაბეჯინა, ბიჭო, ქურდობა? რა გავიჭირდა ისეთი? ჭკითხა ბოლოს ვაჭარმა.

ნოქარმა მოკრთალებით შესედა ვაჭარს და მიუგო:

დედის სიყვარულმა და საცოდაობამ! მაგრამ ვიცე, რომ ამ საქციელით იმას სიცოცხლეს მოვუსწობდი, რადგან სულ იმას ჩამხინებეს: „ოქროებშია ცოცხალი ჩაკსეანი, თვალი არ წაგვივიდეს: ქურდობა უკანასკნელი სელობაა“!

ლადომ ზირსე სელები მიიფარა, თვალებიდან ცრემლის ნაკადულმა წამოხეთქა და ქვითინი დაიწყო!.. ამ დროს მხარსე ველადის სელი იგრძნო; აისუჯა ძაღლა და ვაჭრის დამძვიდე-ბული სასე დაინახა.

— სთქვი, ლადო, სთქვი ვეელაფერი. რამ ჩავადენინა ასეთი საქმე? მითხარ ვეელაფერი თავისუფლად, დაუყარავად.

ლადო ცოტა ხანს ეოქმნობდა; მაგრამ ძალე ენა ამოიდგა, გაბედულობა მიეცა და დაუსტა ვაჭარს თავისი ოჯახის სი-ღარიბე, დედის ავადმყოფობა და სხვა ათასი ვაჭირება.

— აი, რამ გამაბეჯინა ქურდობა. სიძარტლეს მოკანსეხებთ და ესლად რაც გინდათ, მივაფით, თქვენ სელში ვარ!.. დანსრულა ლადომ და თავჩაღუნული ვაჭრის განახენს ელოდა.

— ეგ ფული შენია და შენი იყოს! უთხრა ვაჭარმა ფიქრის შემდეგ: მაგრამ ასე არ უნდა მოქცეულიყავ. თუ შემწეობა გინდოდა ღარიბს მდიდრისაგან, უნდა გეთქვა შენი ვაჭირება და მამინ ასე აღარ მოხდებოდა.. მაგრამ მე მჯერა შენი სიძარტლე, მწამს შენი ზატოსნება და გენდობი. შენ ისევ ჩემთან დარჩები. ეს ფულები დედა შენს წაუღე, რომ თავს უზატრონოს და ძალე მორჩეს... აიღე რაღა... რატომ არ იღებ? არა გჯერა ჩემი სიტყვებე?.. გეუბნები, მიზატებიან-მეთქი; რაკი გამოტყედი! სინანული ზატოსნების სიძანია.

ლადო გაქვავებული ვეუდა და სძას არ იღებდა. აიღო ფულები და სელში ჩაუდო.

— აჰა, დაიჭი!..

რამდენისამე წამის შემდეგ შენახებული ქურდი შინისაკენ მიიქაროდა და ქუნა-ქუნა სსვა და სსვა რამეებს ეიდულობდა.

ესლა მას აღარ აწუსებდა ის ფიქრი, რომ სალხი ეჭვის თვლით შესედავდა... ესლა ავადყოფმა დედამაც სსვა თვლით შესედა და აღერსინანდ გაუღიმა. ესლა მის სახესე შიშის ეჭვი და საევედური აღარ ინატებოდა; ესლა ლადოს უკრძი აღარავინ ჩანძასოდა „ქურდოვო“.

ეს იყო ზირველი შემოტანილი ფული ოჯახში შვილისაგან და დედას გულში იმედი ჩაესასა. ის სიეეარულით მოესვია შვილს და წაწურსულა.

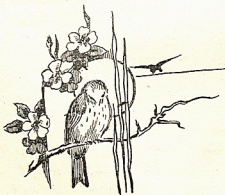
— ვინ მოცცა, გენაცვალოს დედა, ამდენი ფული?

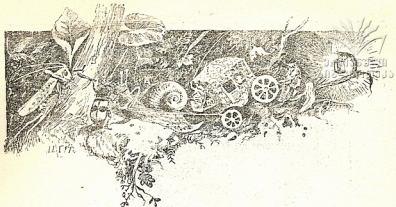
— ნუ გეშინია, დედა, არ მომიზარავს!

— უი, ღმერთო კი მომკალი! როგორ თუ არ მომიზარავსო! უი, დამიდგეს თვალები! რამ გათქმევიანა, შვილო, კვ სიტყვა?! შენა და ქურდობა?!

ლადო მოესვია დედას, დაუკოცნა დამჭეხარი ლოყები და უთხრა: — ოღონდაც, დედა ჯან, ოღონდაც! შე და ქურდობა?! ღმერთმა ნუ ჭქნას!..

თეოფ. კანდელაკი.

ლომი, მელია და მეცხვარე.

იგავი.

ლომი ავად შეიქნა. მელია მივიდა მისს სა-
ნასაჯად და გულმტკივნეულად მოახსენა:

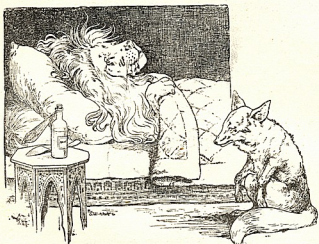
— მსეტოა შეუვევ, ჩვენო ბატონო, ვი-
წვი, ვიდაგვი, რომ შენ ასე მოუძღურე-
ბულს ცხედავ! მიმსასურე, მიბრძანე, რა
გიაძება; ოღონდ შენ შვება-ღსენა მოგეცეს
და ერთს წამს შენს წინაშე გაუჩენელს
გავაჩენო.

— ექიმებმა ბატონის სორცი მირნიე-
სო, — ამოიღულღულა ლომმა.

მელია სწრაფათ გაქანდა; ცხვრის ფა-
რას მიაგნო; ბატონი გამოიტაცა და მოარ-
თვა ლომს. მაგრამ, დასე მის ბედს: თურმე

მეცხვარემ მელიას თვალი შეასწრო; ცსაში თოფით ჩასაფრდა
და უკან დაბრუნების დროს სტეროცნა და გადააკოტრიბა.

— რად მოძკალ, რა დავიძევე? თუ ბატონს შედავები, —
 ჩემი ნებით სომ არ მოვტაცე: ბატონმა დამავალა და იმის
 ბმანებას აბა როგორ ვადვიდოდით, — უთხრა მწუქმს მომა-
 კვდავმა შელიამ.

— რა ვქნა, — მიუგო ძეცხვარემ, — არც ძე ვიქცევი ჩემის
 ნებით, — ჩემს ბატონთან ჰირობითა ვარ შეკრული: რაც ფარას
 ნადირისაგან სარალი მიეცემა, მოვალე ვარ ვუხლო და აი ეს
 შენი ბეწვიც ბატონის სასლაუში უნდა მივართო ბატონსაო.

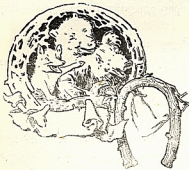
ალ. შირიანაშვილი.

ღორი და მკელი

(ხალხური ზღაპარი.)

იყო და არა იუორა, ღვთის
უკეთესი რა იქნებოდა, იყო:

შაშვი მკალობელი,
ღმერთი ჩვენი მწუალობელი.

იყო ერთი მსუნაგი ღორი; თვალი სულ ტყისაკენ ეჭირა, სხდაც ერთი მშუენიერი რკოიანი, მუსა ეკულებოდა, მაგრამ დრო ვერ ესელთა, რომ გაზარულიყო; ზატროხს კი, რაღაც მიზეხით, იქითკენ არ მიჰქუადა. ერთსელ, როცა ღორების დვენაში მოლაღულს მელორეს ჩაეონა, იდროვა მსუნაგმა, გაიზარა, მივიდა მუსასთან და რკოს სარბად ჭამა დაუწყო. ჯერ კარგად არ გამძღარიყო, რომ თავს დამშუელი მკელი წაადგა და შეჭმა დაუპირა. ღორმა უთხრა:

— მე სასლში საში შვილი მეავს, რომ შემჭამო ისინი დაობლდებიან და შეიძლება ჩქარა დაისოცნენ.—სჯობს გამიშვი: წაბალ, დაუბადობ... ამაღამ მოდი, იქცე შეჭამე და ისინიც.

მკელმა იფიქრა: „ერთის შეჭმას, ოთხის შეჭმა არ სჯობიანო?!“ და ჰქითსა ღორს:

— რა ჰქვიან შენ შვილებს?

— მცივანა, თბილანა და ძაგარა. — უპასუსა ღორმა.

ამის შემდეგ გამოეთხოვნენ ერთმანეთს; მკელმა თავის ბუნებრივ მოსძებნა, ღორმა კიდეუ საღორისკენ მოჭკურცნლა, შევიდა, ჩაკეტა ძაგრად კარი და შვილებთან თავისუფლად მოისვენა.

შუა ღამისას ქურდ-ბაცაცა მკელი ფეს-აგრეფით შეიპარა სოფელში, მივიდა საღორის კარებთან, დააკაკუნა და სელი ხმით შესძახა:

— მცივანავ, კარი გაძილე!

— მცივა, მე ვერ გაგიღებ! — გამოძახა მან.

— თბილანავ! კარი გაძილე, — სთხოვა ხლდა მკორეს.

— ძლივს ჩამთბა, სწორედ შენი გულისთვის ავღებო! — მიუგო თბილანამ.

— ძაგარავ, შენ მანც გაძილე კარი!

— კარი ძაგრად არის ჩაკეტილი, მე კი სუსტად განლავარ, ვერ გაგიღებ.

— ეს რა ურჩი შვილები გეოლია, ღორო! ადექი, კარი გაძილე! — შეუტია ბოლოს ღორს.

— ღორიც შენ ხარ და ღორზედ უარესიც! — გაიღანძლა ღორი. — როგორ გაუბედე ჩემ შვილებს ურჩობის დაწამება?! აქედგან დაიკარგე, თორემ გამოვალ და სულ კბილებს ჩაგაძტვრევ.

მკელმა ცოტაც უცადა, — იქნებ გაუწყურეს ღმერთი და გამოეოს თავიო, — ძაგრამ რადგან სმა არავინ არ განცა, ზირს ჩაღა გამოვლებულმა მშიერი მუცლით ტრისკენ განსწია.

5. წინამძღვრი შვილი

ს. მ. მ. მ.

შობა ღამე.

(ვერდენი ლეოს)

მცდართს დეკემბერს განთიადი-
 დამე ნელ-ნელა ფერფლავდა;
 ძერე უმატა, სძირი ფერფლი
 ნაფლეთ-ნაფლეთ თოვლად იქცა
 და თვლის დასამსამებამდე მილ-
 ლიონობით მოფრიალებდა ცი-
 დან. ამ დროს ღამასი სანახავი

იყო სოფელ მ—თის დიდებული ბუნება. თოვლი ძაღალს მთებს,
 ვენახებსა და სახლებს თეთრ ზეწრათ გადაჭყენოდა, ნაძვისა და
 ცაცხვის სეებს სადრისავით წამოსსმოდა. ისევ რიჟ-რბი იყო,
 სვიძონმა რომ გამოიღვიძა და ცოლს გასძახა.

— დედაბცო, ვეკლავური სამილაკე? აბა, ჩქარა, საუზმე
 მამიმზადე, უნდა ვეცადო ქალაქიდან საღამოსკდევე დავბრუნდე.
 სვიძონი ღარიბი ახსაური იყო. მამულით გლეხისგან თითქმის

არ გაიჩნეოდა, მაგრამ დიდი მსხე და გამჭრიახი: ხან ემეძამულისაგან იღებდა ტყეს იჯარით, — შემა და სავაჭრე ფირცარი გამოჰქონდა გასასუიდად, — ხან მეორესაგან მამული და რის წვითა და დაკვით, ინახავდა ცოლ-შვილს; სვიმონსედ არა ნაკლებ მსხე მაგდანსაც, — მეუღლე იყო სვიმონისა, — მთელის წლობით გამოუღეველი ჰქონდა უოველივე სანოვავე.

— სვიმონ! — რაგქნა, გენაცვა, მეშინიან, ნიკომ არ ინაღვლოს, იმისი ღორი რომ მიგეავს გასასუიდათა; სულ უკან დასდევს, თვითონ აწმევე-ასმევეს; ისე ჰეავს შებეუული, როგორც კარგი ძეგობარი. გუშინ რომ გაიგო, მთელს დღეს სტიროდა, ვერან კსით ვეღარ დავაჩემე; მეტად სათუთი ბავშვია, გულში არ ჩაიდოს ნაღველი და, არ დავიღუპოთ!

— კარგი ერთი, თუ ღმერთი გრწამს, აგრეც ნუ გაახვიადებ, გუშინ რომ გამოუცხადე, — შენი ქუცუნა მიმეავს გასასუიდად, ჩემო ბიჭიკო მუთქი — ცოტათი, მართალია მოიღუმა და რამდენიმე ცრემლიც ვადმოაგდო, მაგრამ მუსლზე დავისვი, მიეუბღერსე და დავაჩირდი, ძაღალ ველიან ჰრიალა წაღებს მოგიტან-მუთქი და სასწრაფოდ ცრემლები მოიწმინდა, კალთიდან ვადმისტა, სიმღერა მორთო. თანაც თუ ჰატარა ხის გოჭს მოუტან, მაშინ ხომ სულ აღარ მოიგონებს თავისს ქუცუნასა. კკონია, მაშა, მარტო ინდოურებისა და შეშის ფასით ვიყიდი, ამისთანა სია რომ ვაგვიწრელებია? ღორში უკანასკნელ 15 მანეთს მაინც მომცემენ.

II

სოფლის ჰატარა სამ-თვლიან სასლის ფანჯარას ორი ბავშვი ცსვირ-პირით მოჰქურდომოდა და ფანჯრის მუშები ორთქლით მთლად გაებურათ.

— ნიკო, მამა აქამდის რატომ არ მოვიდა?, — ჰკითხა ვლენემ თავის ძმასა!

— მე უფროც არ მინდა მამას მოსვლა! რომ იცოდე, რამდენი ვიტირე, — შენ მინ არ იუავი. — მამამ რომ ჩემი სა-

წული ქუცუნა წაიუვანა გასასუიდად; ვაიძე, ვაიძე, როგორ მიუვარდა!.. გასსოვს, კუდივით უკან დამდეგდა, თითქოს ჩემი ლაპარაკიცაკი ესმოდა. მამამ მითხრა, ოღონდ ნუ იტირებ და ხსება პატარა ქუცუნას გიშოვიო; კიდევ: ისეთს ძალად უელი-ანს ჰრიალა წაღებს მოგიტან, რომ იმისთანა ჭრატუნე არც ერთმა წაღებმა არ იცოდესო. ნეტავი, ელო, ჩქარა მანვენა წაღები.

— მეც წითელს კაბას, ქუცსა და სათამშოებს—დამპირდა მამა,—უთხრა ელენამა—სისარულით შემოპროწლად.

ის იყო ბინდმა მოიცვა სოფელი მ-თი, სვიმონი რომ თავისის ლურჯათი სასლს მიადგა. ცხენის ჭისვინსხედ ელო და ნოკო ქივილ-ხივილით შურდულივით დერეფანში გამოვიდ-ნენ და ხან ერთი და ხან მეორე მამას სურვსე ასტებოდნენ. ერთმანეთს აღარ აცდიდნენ ლაპარაკს.

— მამაჯან, მამა! ვუელაფური მოგვიტანე? წაღები, წინდები, კაბა, პატარა ქუცუნია!

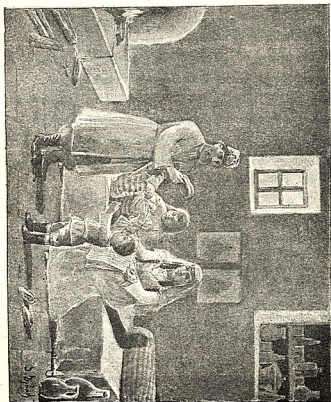
— დამაცადეთ, დამაცადეთ, თქვე ქაჯებო, თქვენა! ე სურჯინი ჩამოყსნა.

— ელო, აი, წითლად რომ მოსწანს, შენი კაბაა; ეს ჩემი წაღებია; ეს რაღაა? — ეუბნებოდა დასა და თან თავისს პატარა სელებს სურჯინში ჭეოფდა ნიკო.

მოსწანა სვიმონმა სურჯინი და დაიწყო ნასუიდების ამო-ღებება. ელო და ნიკოც კვერდით მოჰსხდომოდნენ, ხარხა-რობდნენ და სელების ტკაცუნით ეკებებოდნენ—უოველს ასლად ამოღებულს ნივთს.

— აი, შეიღო ნიკო, შენი წაღები, ჩაიცვი, კარგა მოგივა ბგონი და თანაც წითელი წინდები, და სის პატარა გოჭი გადაცნა. აღარ იცოდა აღტაცებულმა ბავშვმა, რომელი ნივთი ელო ჰირეულადა. სასწრაფოდ ფეხსაცმელი გაიმკლინა, ჩაიცვა ესალი წაღები და ჯიბეში სელებ ჩაწობილი გამოჭიმული ოთახში ბოლთასა სცემდა.

— ეს კაბაც შენ, ჩემო ელოვან! ესეც სა'სამთრო ქუდი და შენი დარეჯან დედოფანა! ასლა სომ მოგრჩით! — ნიკო, შვილო, ქუდი შენც მოგიტანე!

— მამავან, შენი ჭირიძე, უნდა კაკოცო! მისარიან რომ დარეჯანი შეავს! ასლა მე და ნიკოც ვითამაშებთ სოლმე სტუ-მრობანასა და სხვის დედოფლებსაც დავპატიეებთ... მაგრამ უი დედას, გაბრწყინვალებული სასე უცბათ მოკლუმა ელოსა და ღამა-ღუწით ცრემლი წამოისცვივდა.

— შეილო, რა დაგეძარება, გენაცვალოს დედა! სომ არა გპტკინა რა? — შევეითსა ელდა ნაკრავი დედა.

— ვაძიე, დედილო, სვალ სომ შობაა და შეკი ასალი კაბა არ შეცდება!

— ნუ სტირი, დედა გენაცვალოს — დაამომძინა მაგდანაძა, — მთელს ღამეს გავათენებ და კაბას კი მოვიტყობ. მალე დაწვინენ კიდევცა ელო და ნიკო, მაგრამ დიდხანს არ დანძინებიანთ. იწვნენ ღოგინში და ჩუქად ეჩურსულებოდნენ ერთმანეთსა:

— დმერთო, დმერთო, ჩქარა გაათენე შობა დეე, რომ ასალი წაღები ჩავიცვამ! — ნატრობდა ნიკო. — ელიკო, ნასე, აბა, ე ქუცუნა სულ ჩემს ქუცუნას ჰგავს, იმისთანა თვალები აქვს სწორედა! ვენაცვალე მამას!

— ნიკო, ნიკო! შემოჰსედე ჩემს დარეჯანსა! დაწვება, თვალებსა ჰსუჭამს, ადგება ასელს! მართლა, ნიკო, ილოცე, შენი ჭირიძე, დმერთს შეესვენე რომ დედამ კაბა გამოთავოს სვალისათვის, თორემ მან ვიტირებ. შეიძლება განა, შობა დეეს ასალი კაბა არ შეცდება?

ამ ღაპარაკში ელოსაც მიემინა თავის დარეჯანით სეღში. ნიკოსაც ჩუქად ამოჰყო სეღები და ღოგინში ჩაიწყო: წინდები, ქუცუნა და წაღები და სასწრაფოდ სვრინვა ამოუშვა. სვიმონიც მალე დაწვა, რაკი დაღლილი იყო. მაგდანა-კი ღამის სამ საათამდის წითელ კაბას უკერამდა ელოს. მისი ჩქარი სელი უოველთვის ასწრობდა ვეელაფურს. დიდები დაუკერა, დჰკცა ღამასად და ელოს გვერდზედ დაუდო. ირავრაჰა თუ არა, ელო და ნიკო ფესზე იყვნენ უკვე. გახარებული ეცა კაბასა, ჯერ მაგრად ჰკოცნა და ჩაიკრა გულში, მერე ჩაიცვა. ნიკოსაც ასალი წაღები ჩავიცვა, დაეხურა ქუდი და გახარებული ოთახში დარბოდა, თან წაღების ჭრატუნს უკვებდა ეურსა, იცქირებოდა ზედა და სეღებს უსყამდა.

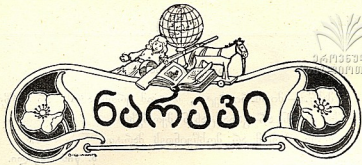
— ნიკო, უცქირე ჩემს კაბასა! დავიჩოქებ თუ არა, ედღე
 ესე დგება — ჩემს დარჯანსაც ამისთანა კაბას შეუკვებ!

— კესძის, ელო, კესძის, როგორ ჭრაჭუნებს ჩემი წა-
 დები?

სრული ბედნიერნი იყვნენ შობა დღეს ჩვენი ჰატარა ცელ-
 ქები.

მარიამ დემურიასი.

მეცხე მკვლევარი

პატარა მიტო ბავშვებთან ერთად ცალკე სადილობდა და წვენიც ჭკითსა მამას:

— რატომ არ მამლევე ნებას, რომ თქვენთან ვისადილო? მამამ სიცილით უპასუხა:

— ჩვენთან მამინ ისადილებ, როცა უღვაში ამოგვივა.

პატარა ხანს შემდეგ ბავშვს კატა მიუხანლოვდა და მუხლებზე გაეხასხუნა.

გაჯავრებულმა მიტომ ფეხი ჭკრა საწუხელ ცსოველს, და თან მიაძახა:

— აქ შენ ადგილი არა გაქვს; აკერ, დიდრონებთან მიდი სუფრაზედ. უღვაშიანნი იქ არიან.

6. წინ — შვილი.

ერთს სადილზე ბევრი ხალხი იყო, ამიტომ სრულიად გადახვიწუდათ სტუმრის პატარა ქალი; ორი თავი საჭმლისაგან ერთი ბეწვა არა რეგებია რა. ბოლოს შემოიტანეს საინც შემწვარი წიწილებით და მის წინ დასდგეს. პატარა ქალმა რა ნახა, რომ ამისგანაც არასი ამლევენ, დაფშვნა თეფშზედ პურის გული, მიიტანა საინთან და სთქვა:

— „ძიბრ! ძიბრ! ჯუჯულებო, მობრძანდით ჩემთან თეფშზე!“

6. წინ — შვილი

სასწავლებელი.

მასწ. — მითხარი ჰეტო, რატომ ერთს ასოს არ არჩევენ ხაზსე და ან არ გადაიტანენ მეორესე.

მოსწ. — რომ არ მოსწეინდეს მარტო.

6. წინ — შვილი.

ოფიცერი და მოსამსახურე

(გავონილი)

ერთი შუატანის, სძელ-სძელ ჰირსანის ოფიცერი შევიდა სასტუმროში და მოსამსახურეს უბრძანა, სადილი მოეტანა.

მოსამსახურე ჩვეულებიანამებრ ზანტად გაბრუნდა ბრძანების ასასრულებლად. ცოტა ხანს შემდეგ ცალ-სელით ჰური მიართვა, მეორეთი საინით წვენი.

— უსრდელო! — მიამხნა ოფიცერმა მოსამსახურეს, — როგორ არ იცი, რომ ვველაფერი საინით უნდა მოიტანო! წაიდე, — უჩვენა მან ჰურსე, — საინსე დადე და ისე შემოიტანე. „ვეელაფერი საინით უნდა მოვიტანო“, გაიფიქრა მოსამსახურემ და ბრძანების ასასრულებლად გაბრუნდა. იმ დამეს ოფიცერი სასტუმროში დარჩა. მეორე დილას მოსამსახურეს ჩექმები მისცა განაწმენდად. წაიღო, გაწმინდა, საინსე დააწყო და ისე მიართვა.

ესლა სომ ველარ დაქმდურება: ვველაფერი საინით მიმაქვს, — ფიქრობდა მოსამსახურე. ოფიცერი ჯერ გაწერა, სოლო შემდეგ სიცილი აუტედა.

მ. კინწურაშვილი.

ზარალი.

პირველია ფრინველთ სახლი,
მეორე კი ცუდი გრძნობა;
ორივე ერთად საჭმელია.
ადვილია გამოცნობა.

თავის ნაწილი მონახე,
მოუსვი ასოს სახელი.
თუ დაფიქრდები, გაიგებ,
გამოვა ფეხის საცმელი.

გამოცანები

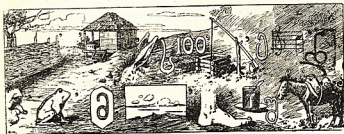
მიწაში დავიბადე,
ცეცხლში მოვინათლე,
წებლში ჩავებრდი
მთლად დავეკარგე.

თუ ავდგები,
ცაბს ავწვდები.

სუთი ხარი
ერთის გუთნითა უსნავს.

უსელოდა და უცულოდ,
არს სახლი ამენებული.

რეზუსი და გამოცანების ასსნა

შარადის ასსნა: ლომი, ღომი, ცომი, ომი.

გამოცანის ასსნა: სიცილია.

